

ÚT VAGY ZSÁKUTCA?

A szegedi úthálózat legnagyobb ellentmondása az, hogy gyűrűs-sugaras rendszerre épül, ám egyetlen hídja mégis mégsem a körutaknál köti össze a két partot. A másik közlekedési nehézség abból fakad, hogy ebben a nagyvonalú útrendszerben nem akad egyetlen olyan út sem, amely észak-dél irányban biztosítana mozgási lehetőséget a Belvárosban. Valószínűleg ez vezérelte a tervezőket abban, hogy a majdani átalakítandó rakparti utat — legalább az év egy részére — erre alkalmatossá tegyék. Hasonló célt szolgált az a nagy útrekonstrukció, mely tavaly tavasszal kezdődött a Radnóti Miklós Gimnáziumnál lévő útkereszteződés, majd a Dózsa György utca, legvégül pedig a Magyar Tanácsköztársaság útja letelepítésének a színházi csomópontig való felújításával zárult.

Azaz: zárult volna, ha az utat lehetne használni. Most csak a merészebb autósok tévelyednek rá, az építkezést jelző korlátokat makacsul feldöntögetve. Arra pedig, hogy miért nem lehet a híd-tól végigautózni a Magyar Tanácsköztársaság útján, majd a Dózsa György utcán a Lenin körútig — sokféle válasz adatik. Ember legyen a talpán, aki meg tudja ítélni, hogy tulajdonképpen miért nem járhatnak az autók ezen az útvonalon.

Kezdjük a tényekkel. A környéket érintő közlekedési rendezés — egyirányúsítás már arra épült, hogy a Radnóti gimnáziumnál lévő csomópont elkészítése után a Dózsa György utca is bekapcsolódhat a forgalomba. Az utóbbi útépités jócskán elhúzódott, olyannyira, hogy indokoltnak látszott, ha a színház körüli ügyek rendezése után engedik át egészében a forgalomnak. S bár voltak olyan elképzelések, hogy nem kellene az egész utat lezárni a színház környékén, az építkezés zavartalanágának biztosítása érdekében ettől is elállt a megrendelő, a tanács. Hiszen a kivitelezőnek — a magas- és mélyépítő vállalatnak — volt egy ígérete; október 30-ig alkalmassá teszi az utat arra, hogy a Vörösmarty utca felé eljárassanak a járművek.

Tény az is, hogy az út megnyitásával többek között azért vártakoznak hetek óta, mert arra számítottak, hogy a VILÁTI — mely az év végére ígérte — megkezdi a közlekedési lámparendszer felszerelését a hídnál és a színháznál. Mivel az eddigiektől eltérően, ezek felfüggesztett lámpák lesznek, amelyekhez oszlopok elhelyezése szükséges, a munka idejére ismét le kellene zárni az utat. A többiek között kifejezés azonban azért indokolt, mert nem ez az egyetlen ok: az is tény ugyanis, hogy az út minősége — finoman így szokták fogalmazni — kívánivalókat hagy maga után. Erről bárki meggyőződhet. Az év végi hajrá nem tett jót a színház és a hídfeljáró közti útépitésnek.

Ez történt tavaly májusi idén január közepéig. Közben volt arra is példa Szegeden, hogy a hidat két hónap helyett egy hónap alatt aszfaltozta újra az aszfaltút-építő vállalat. Igaz, ők nem zárhatták el a forgalom elől az egyetlen hidat, nem értek rá kényelmeskedni. S így

Veress Miklós

Csak kísérlés Az írásbeli érettségiről

Szerdán a Művelődésügyi Minisztériumban dr. Polinszky Károly művelődésügyi miniszterhelyettes sajtótájékoztatón ismertette az idei iskoláztatási munka előkészületeit, az érettségi és az egyetemi-főiskolai felvételi vizsga közelítését célzó intézkedéseket. Résztetve a kis- és nagyszkolásokat egyaránt érintő szociális intézkedéseket, szöjt a pedagógu-

sok elhelyezkedéséről, a pályázati rendszerről. Egyebek között elmondotta, hogy az idén kísérleti jelleggel bevezetik az érettségi és a felvételi vizsga közelítésének azt a módszerét, amely szerint a matematika felvételi tárgyból megírt írásbeli érettségi dolgozat egyúttal megfelel a főiskolai, egyetemi felvételi vizsga írásbeli részének is.

Szűrők — kéményeken

A Látatlan Cementgyárban a klinkerégetó kemencék kéményéből kiszálló cementpor visszafogására elektrofiltert szerelnek fel. A Duna-parti üzem rendkívüli mértékben szennyezi a levegőt. A korszerű elektrofilter tervezői — a Vegyiműveket Tervező Vállalat munkatársai — garantálják, hogy eljárásukkal a szálló

por 95—98 százalékát visszafogják. Az első elektrofilter felszerelésére — amelynek üzemi próbáit április végén kezdik meg — csaknem húszmillió forintot költenek. A tervek szerint 1977-ig valamennyi klinkerégetó kemencét kiegészítik a porleválasztó berendezéssel.

Érdemek aranyban

Itt, az előkörtőlóban a szürke az alapszín. A szürkének számtalan változata fogadja a látogatót. A levegőben lebegő por finom bevonata színezi át a zöldrefestett gépeket is. Azt mondták, nehéz itt a dolgozók munkája. S azt is: derekasan végzik, amit vállaltak. A művezetői iroda ablakában, egy papír „publikálja” a brigáderedményeket. Első az Asztalos János brigád, 109 százalékos teljesítménnyel.

gádvezetők tanácskozása volt itt, Szegeden, a Tiszakécskénél, én is felszóltam mellette. Mondtam a brigád véleményét: helyeseljük. Brigádszerződés. Ez áll a gépelt szöveg fölött, a brigádnaplóban. Gondos kezek ragasztották bele a jókora papírt, s négyrét hajtva simították a többi lap közé. Széthajtogatom.

rendre meg is valósították, amit elhatároztak. Például azt, hogy az új dolgozók beállításában részt vesznek. A brigád átlagban 108—110 százalékot teljesít. S nem laza; hanem „kemény” normában; ahol ugyancsak meg kell dolgozni ezért a ráadásért.

BRIGÁD-SZERZŐDÉS

Az egyik szürke zöld gépnél találjuk Cser Sándornét, a brigád vezetőjét. A gépben a kenderkóc hullámai vándorolnak. Kettőn dolgoztatják a nagy masinát; Dohány Jánosné a társ. Barnaszemű, mosolygós fiatalasszony Cser Sándorné. Kezét szabadkozóan széttárja: — Ilyen porosak vagyunk — A fején pettyes kendő, annak is színet vete a szál-lingózó por.

Utóbb az is szóba kerül: a termelési eredmények mellett, hogy állnak a többivel. Szocialista módon tanulni, élni — ezt miként valósítják meg? A szakmai konzultációktól a mozilátogatásig, a politikai oktatástól, az időszaki kérdések megismerésétől más üzemek meglátogatásáig sok minden szerepel a brigádkronikában. Lapot terjesztettek, vért adtak, betegekhez vittek vigasztaló szót, ajándékokat. Részt vesznek az olvasómozgásban. Ott vannak, ha nem is mindannyian, a szocialista brigádok klubjának gyári rendezvé-

— Mikor alakult a brigád? — 1963-ban. Idén áprilisban lesz a tízéves évfordulónk. Én is alapító tag vagyok.

RÁADÁSSAL

A teker-csek most is ott sorakoznak a gép mellett; míg értük nem jönnek, hogy a következő művelet színhelyére vigyék őket. Barnászürke kenderkóc-spirálok. Készült-e belőlük annyi, amennyit vállaltak? — vetem közbe a kérdést.

— Igen, teljesítettük!

— Például bejött ez a szerződés. Hogy a brigád szerződik a vállalattal. Mikor a vállalati szocialista bri-

Sorra vesszük a többi pontot is. A fenti mennyiségű vállalatához természetesen hozzá tartozik a minőségi felajánlás: „A minőségi követelményeket betartják, minőségi reklamáció munkájuk ellen nem lesz”. Nem is volt. A jól végzett munka tudatával felelget Cserné, hisz

megáldott és szakmai tapasztalatokkal rendelkező vezető, és az egészséges kollektív szellem. Mindenkinél meg kell tehát adni az alkotás, a tanulás, a fejlődés lehetőségét, de körültekintően és megfontoltan osztogatni a címeteket, az állandó jelzőket, a rangot és tartalmat jelentő minősítéseket. Tény, hogy napjainkban divat lett a naiv művészet. S mint minden divatáramlatot, ezt is jó néhányan igyekeznek meglovagolni. Ezért füstölöghetett az ES egyik legutóbbi számában Csányi László: „...nagyon unom a költőket, akik semmit sem tudnak a versstanról, a lángelméket, akik éretny csínálnak abból, hogy még a helyesírást sem tanulják meg, unom a festőket, akik sikerületlen kutyákkal, idomtalan ökrökkel népesítik be szép világunkat, nem tudom, nem is akarom művészetnek nevezni a nyegle tudatlanságot, nem vagyok hajlandó látnoknak mondani kontárt, s nem dicserem ámuldozva a király új ruháját, mielőtt öfelsége felöltözött volna.” Az előbb azt mondtam, ez a kisebb veszedelem, a gyermekbetegség, így hát a gyógymódnak is egyszerűbbnek kell lennie. Elég lenne talán, ha a király le sem vetkőzne, régi ruhájában kormányozná a régi birodalmát. De ha már levettöztött, és maga akarja megvarrni új ruháját, maradjon király, ne akarjon mindenáron és azonnal szabólegény lenni.

A másik betegség a vesélyesebb. Gyakori panasz, elterjedt szemlélet, és nem is lebecsülendő érvelkel alátámasztott vélemény ma is, hogy a tömegeknek nem kell az igazi művészet, az emberek nagy többsége a giccset, a talmít, az álművészetet, az olcsó izgalmat, a felszínes csillogást választja. Sorjáztathatnánk ezt bizonyítandó elszomorító tények garmadát. Tudjuk,

hogy a kapitalista társadalomból hoztuk ezt a tudati fertőzést, s nagyon nehéz kitorolni az emberek fejéből, nehéz helyettesíteni igazi művészetet. Pedig a giccs hazug tartalmak hordozója, ahogy Lukács György írja: „...hazug illúziókon nyugvó elképzelést táplál az ember társadalmi valósággal kapcsolatos viszonyáról, osztálya helyzetéről, az ezen belül neki kijutó életpályáról, és ennek következtében saját személysége jellegeről és hozzáillő sorsáról is.” Sajnálatosan kell megállapítanunk, hogy a giccs-csek tömeghatása napjainkban is egyre növekvő mértékben (az okokat most nincs módunkban bolygatni) terjed. Ma is ott díszelgnek a képrekereskedők kirakataiban a nosztalgiaikat ébresztő vérvörös naplementék, a szalmaszálból ragasztott pálmafás mediterrán tájak, egyre nagyobb számban jelennek meg a könnyzacskóinkat és idegeinket próbára tevő könyvek, a kirakatokban egyre nő a porcelán balerinák és lengőgatyás csikósok, meg a búsuló juhászok száma, és az autók hátsó ablakából fejüket ingató műanyag kutyusok bámulnak a hetvenes évek korszerűsödő világára. Ezek a tények egyre sürgetőbben vetik fel a kérdést, mit kell, mit lehet tenni és hogyan e giccslavina ellen. Nagy szerep jut ebből a munkából a pedagógusokra és népművelőkre, de a döntő szerep a művészeké. A szocialista magyar művészet. Mert minél rosszabb, alantasabb és károsabb hatások érik az emberek tömegeit, annál nagyobb erőfeszítéssel és odaadással kell munkálkodni felvilágosításukon, ízlésük, gondolkodásuk, igényeik átforgatásán. Annál inkább kell keresni azokat a csatornákat, melyeken az igazi művészet megértéséhez és elfogadásához szükséges

alapismereteket el lehet juttatni. Mivel a „népet nem lehet leváltani”, alkalmassá kell tenni a befogadásra. A giccs — a kapitalista ipar és kereskedelem törökmeze, a nyomorban állorvosság a valós problémákra — fel kell hogy szivódjon idővel, hiszen ha az élet pozitív irányba fejlődik, egyre kevesebb lesz a hazug álomvilágba menekülni, s ha valóban jó művészi alkotásokkal tesszük otthonosabbá világunkat, nem kell nagyon optimistának lennünk ahhoz, hogy gyanítsuk: a giccs hatása csökken, az emberek nem fognak olyan gyökeresen kapaszkodni illúzióikba, nem fogják komolyan venni a valódi művészet álarcaiban jelentkező „pótkávét”. „És addig? addig nincs megnyugvás, / Addig folyvást küszködni kell.”

E sorok papíra vetése után eszembe jutottak a megjelenést követő napok. Ahányszor szót emelünk ezeken a hasábokon egy-egy, vagy általában szaporodó giccs ellen, legyen az a Waterloo Bridge, vagy a „népiesch souvenir”, mindig felháborodott, és legtöbbször névtelen levelek küldték el a szerzőt melegebb égtájakra nyomdafestéket nem tűró szavakkal. Mégis vállalni kell nagyon sokakkal együtt ezt a nyilvánosságát, ezt a feladatot, egészen addig, amíg szírpallal nyakon öntött filmek akarnak könnyre bírni, míg keletje lesz a vágató menések álmagyarkodásainak, a porcelán cicáknak és fejüket ingató kutyáknak. Sőt, nemcsak szavakkal kell pallerézni, de mind rámenősebben harcolni ellene, mint amilyen erőszakosan szözik az emberek nyakára silány portékájukat a giccsárusok, és amilyen szemérmetlen heves-séggel és elszántsággal védelmezik becsapott, elvakított fogadatlan prókatoraik.

Tandí Lajos

Simai Mihály